Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Georgeta Grozavu

Dosarul nr. 2r-1121/25
(2-25060195-02-2r-06062025)

D E C I Z I E

27 noiembrie 2025 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Având în componența sa:
Președintele completului, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii Constantin Roșca și Roman Pascari

soluționând fără citarea părților, recursul declarat de recurenții Raileanu Nicolae și Cebotari Mihail, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 mai 2025, prin care a fost restituită cererea de chemare în judecată, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai către Morozan Maria, Morozan Artur și Banilean Lilia privind restituirea împrumutului în baza recipiselor și încasarea dobânzilor de întârziere,

C O N S T A T Ă :

Poziția și aprecierea instanței de fond:

1. La 30 aprilie 2025 Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai au depus cerere de chemare în judecată către Morozan Maria, Morozan Artur și Banilean Lilia privind restituirea împrumutului în baza recipiselor și încasarea dobînzilor de întârziere.
2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 mai 2025 a fost restituită cererea de chemare în judecată depusă de Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai către Morozan Maria, Morozan Artur și Banilean Lilia privind restituirea împrumutului în baza recipiselor și încasarea dobînzilor de întîrziere. S-a expediat în adresa lui Răileanu Nicolae cererea de chemare în judecată depusă împreună cu toate anexele și copia încheierii în cauză. S-a expediat în adresa lui Cebotari Mihai copia încheierii în cauză. S-a explicat lui Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiaşi reclamant, cu aceeaşi acţiune împotriva aceluiaşi pîrît, cu acelaşi obiect şi aceleaşi temeiuri dacă reclamantul a lichidat integral neajunsurile.

Poziția părților în instanța de recurs:

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 28 mai 2025, Railean Nicolae și Cebotari Mihail au declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 mai 2025, solicitând admiterea cererii de recurs şi casarea încheierii de restituire a cererii de chemare în judecată.
4. În argumentarea cererii de recurs, recurenții au indicat că singurul motiv pentru care recurenţii au înaintat cereri prealabile a fost faptul că defunctul Constantin Morozan le era prieten şi, în virtutea acestui fapt, aşa cum au menţionat expres în cuprinsul acelor cereri, au dorit să evite adresarea în faţa instanţei dejudecată. Aceste demersuri nu au fost făcute în temeiul unei obligații legale de a soluționa litigiul pe cale extrajudiciară, ci exclusiv din considerente de loialitate şi bună-credință în relația personală cu debitorul.
5. CtEDO apreciază ca nerezonabile concluziile instanței de judecată, dacă acestea sunt formulate în baza unor probe care arată contrariul; prin urmare, şi deciziile care le contin sunt considerate vădit arbitrare. (§174 din decizia pe cauza Khamidov vs Rusia)
6. Prevederile art. 170 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilesc în mod exhaustiv cazurile în care anumite vicii ale cererii de chemare în judecată se sancţionează cu restituirea acesteia.
7. Instanțele de judecată nu dispun de o marjă de apreciere pentru a adăuga alte temeiuri în afara celor expres prevăzute de lege în vederea restituirii cererii. Cu toate acestea, în speță, instanţa de fond a fundamentat restituirea cererii de chemare în judecată inclusiv pe un motiv care nu se regăseşte printre cele prevăzute de lege - şi anume faptul că reclamanții ar fi anexat doar copii ale documentelor ce susțin pretențiile formulate.
8. Remarcă că CtEDO reține că hotărârile în care instanțele utilizează motive irelevante, ignorând dispozițiile legale, pentru a invalida argumentele reclamantilor sunt arbitrare. (§28-35 din decizia pe cauza Lazarevic vs Bosnia şi Hertegovina)
9. În aceste condiții, este de asemenea arbitrară concluzia instanței de fond care a servit un alt temei straniu de restituire a cererii de chemare în judecată şi potrivit cărea „Judecătorul reține că din actele parvenite din partea lui Raileanu Nicolae și Cebotari Mihail, nu s-au anexat documentele pe care îşi întemeiază acţiunea, şi anume originalul recipiselor care este obiect de examinare pentru restituirea împrumutului, or, la materialele cauzei s-a anexat copia recipiselor"... (Originalul acestor recipise există şi obligatoriu vor fi prezentate în ședinta de judecată).
10. Onorată instanţă, deşi accesul la justiţie nu constituie un drept absolut, orice restricţie impusă acestuia nu trebuie să reducă posibilitatea efectivă de acces a individului într-o asemenea măsură încât să fie afectată însăşi substanța dreptului.
11. Mai mult, o limitare a accesului la justiţie nu este compatibilă cu art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului dacă nu urmăreşte un „scop legitim” şi dacă nu există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate şi

scopul urmărit” (§20-22 din decizia pe cauza Oorzhak vs Rusia şi $99 din decizia pe cauza Markovic şi Alţii vs Italia).

12. În situaţia în care instanța de fond a restrâns accesul la justiție printr-o încheiere de restituire a cererii de chemare în judecată întemeiată pe concluzii arbitrare sau pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor, devine evident că o asemenea măsură nu urmăreşte un scop legitim şi, în mod cert, nu există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate şi scopul pretins urmărit.
13. În concluzie, având în vedere că instanța de fond a pus la baza încheierii sale concluzii care fie sunt arbitrare, fie se întemeiază pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor administrate, recurenții susțin că întreaga încheiere contestată este arbitrară şi se bazează, în mod determinant, pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor, ceea ce constituie, conform art. 427 şi art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, temei de admitere a recursului şi casare a încheierii.

Aprecierea instanței de recurs:

14. Analizând legalitatea și temeinica încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de către participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că recursul urmează a fi admis și casată încheierea contestată, reieșind din considerentele ce succed.
15. În conformitate cu prevederile art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.
16. În temeiul art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.
17. Conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanţele judecătoreşti de drept comun este stabilită de Constituţia Republicii Moldova, de hotărârile şi deciziile Curţii Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curţii Constituţionale, de prezentul cod şi de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispoziţiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova şi prezentului cod.
18. La judecarea recursului, Colegiul judiciar a stabilit că, la 30 aprilie 2025 Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai au depus cerere de chemare în judecată către Morozan Maria, Morozan Artur și Banilean Lilia privind restituirea împrumutului în baza recipiselor și încasarea dobînzilor de întârziere.
19. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 mai 2025 a fost restituită cererea de chemare în judecată depusă de Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai către Morozan Maria, Morozan Artur și Banilean Lilia privind restituirea împrumutului în baza recipiselor și încasarea dobînzilor de întîrziere. S-a expediat în adresa lui

Răileanu Nicolae cererea de chemare în judecată depusă împreună cu toate anexele și copia încheierii în cauză. S-a expediat în adresa lui Cebotari Mihai copia încheierii în cauză. S-a explicat lui Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiaşi reclamant, cu aceeaşi acţiune împotriva aceluiaşi pîrît, cu acelaşi obiect şi aceleaşi temeiuri dacă reclamantul a lichidat integral neajunsurile.

20. Examinând conţinutul încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 mai 2025, Colegiul judiciar conchide că instanţa de fond a interpretat eronat normele aplicabile speţei, ceea ce a dus la formularea eronată a concluziilor cu privire la soluționarea litigiului dedus judecăţii.

21. Colegiul relevă că, în corespundere cu prevederile art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă judecătorul restituie cererea de chemare în judecată, dacă reclamantul nu a respectat procedura de soluţionare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părţilor.

22. În sensul normelor de drept enunțate, Colegiul civil consideră că instanța inferioară eronat a aplicat legea procesuală, restituind cererea de chemare în judecată pe motiv că nu a fost respectată calea prealabilă. Or, la materialele dosarului a fost anexată, în copie, cererea prealabilă, cât și răspunsul la această cerere (f.d. 20, 21).

23. În contextul celor expuse, reclamanții au făcut dovada respectării căii prealabile, inclusiv prin cererea de stabilire a termenului pentru întocmirea inventarului adresată notarului Elena Mocanu (f.d. 27), instanţa de fond nu era în drept de a restitui cererea, deoarece reieșind din esența și natura raportului juridic litigios inițiat prin cererea de chemare în judecată, reclamanții au respectat procedura prealabilă.

24. Mai mult ca atât, prin încheierea recurată instanța de fond a reținut ca motiv de restituire a cererii de chemare în judecată faptul că, reclamanții nu au prezentat originalele recipiselor, care este obiectul de examinare pentru restituirea împrumutului, bazându-și soluția pe prevederile art. 166 al. (2), lit. e) CPC, ceea ce, la fel, nu poate fi menținut or, în lipsa originalelor actelor ce stau la baza pretențiilor înaintate, judecătorul urmă să emită o încheiere de a nu da curs cererii de chemare în judecată, indicându-le reclamanților obligația procesuală de a prezenta recipisele în original, iar la materialele cauzei o astfel de încheiere nu se regăsește, sau să soluționeze chestiunea privind prezentarea acestor înscrisuri în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare.

25. Astfel, soluţia adoptată de instanţa de fond prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanţiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil.

26. Adiţional, principiul disponibilităţii reglementat de art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă indică la afirmarea disponibilității în drepturi în posibilitatea participanţilor la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.
27. Consecvent, instanța de recurs atestă netemeinicia concluziilor instanței de fond privind nerespectarea procedurii prealabile.
28. Colegiul civil reține că, prin prisma art. 6 pct.1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cît timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.
29. Deci, reținând ca acest instrument procedural a fost utilizat defectuos, Colegiul conchide lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierii din 5 mai 2025, emisă de instanța de fond.
30. Pe cale de consecinţă, instanţa de recurs concluzionează asupra necesității admiterii recursului declarat de către recurenții Raileanu Nicolae și Cebotari Mihail.
31. În acest sens, Colegiul civil reține că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, care cuprinde mai multe relații şi drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, or, fără un acces efectiv la instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.
32. Astfel spus, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret şi efectiv, presupunând ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară şi concretă de a contesta un act ce aduce atingere drepturilor sale.
33. Pornind de la premisa că, drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă şi reală, iar nu iluzorie şi teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.
34. Reiterând motivele de fapt și de drept enunțate, statuând că instanța de fond eronat a restituit cererea de chemare în judecată, Colegiul civil conchide de a admite recursul declarat de recurenții Raileanu Nicolae și Cebotari Mihail, cu casarea încheierii Chișinău, sediul Centru din 5 mai 2025 și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, la faza primirii cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.
35. În conformitate cu art. 423-424, art.427 lit. b) și art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de către recurenții Raileanu Nicolae și Cebotari Mihail.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 mai 2025, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Răileanu Nicolae și Cebotari Mihai către Morozan Maria, Morozan Artur și Banilean Lilia privind restituirea împrumutului în baza recipiselor și încasarea dobânzilor de întârziere, se restituie cauza spre rejudecare în aceiași instanță şi în același complet de judecată, la faza primirii cererii de chemare în judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului,
Judecătorul: Ruxanda Pulbere

Judecătorii: Constantin Roșca

Roman Pascari